

# AAR

# circular 183

## AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

maig 1999

Institut d'Estudis Catalans

—

Carme, 45-47

—

08001 Barcelona

### EDITORIAL

Hi ha moments històrics, una data, un fet o una persona, que serveixen de referència per a qualsevol valoració del procés historiogràfic. Aquesta valoració pot ser més o menys encertada, emperò pensem que la didàctica és important per a fer comprendre un abans o un després, que és una realitat en un període de cruïlla o de frontissa. A Catalunya, un d'aquests moments de transformació fou el coregnat dels comtes de Barcelona Borrell II (947-992) i Mir o Miró (947-966), en el qual s'inicià quelcom que diferencia, a partir d'aquest moment, la història, en la seva totalitat, del que havia estat fins aquell tombant de la segona meitat del segle X.

El text de Raoul Glaber, redactat als inicis del segle XI, té un valor tal vegada simbòlic, però és un reflex d'una realitat: *"En aproximar-se el tercer any després de l'any mil, es va poder contemplar, a quasi tota la terra, d'una manera especial a Itàlia i a la Gàl·lia, la renovació dels edificis de les esglésies... Era com si el món s'hagués tret de sobre la vetustat"*. En fi, el text de Raoul Glaber explica l'existència d'una situació d'un major dinamisme. S'havia iniciat una nova època: la cultura romànica, moment cabdal en el desenvolupament de l'Europa occidental. Dins d'aquesta col·lectivitat es troba Catalunya.

Una de les personalitats que hem de considerar com a representatives d'aquest moment és el monjo Gerbert d'Orlhac, nat en una data que hem de situar entre els anys 945 i 950 i Sant Pare, amb el nom de Silvestre II (2 d'abril del 999-12 de maig del 1003). Gerbert d'Orlhac va estudiar a Catalunya (967-970) sota la protecció d'Ató, bisbe de Vic (957-971). El savi Gerbert donà a conèixer a Europa el món cultural clàssic i oriental recollit per l'Islam arreu de l'Occident: Reims, Bobbio, Ravenna i Roma. La seva tasca fou una important col·laboració per a la nova dinàmica que caracteritzà l'Occident a partir de l'any 1000. Dinàmica explicada per Raoul Glaber a les seves *Històries* que ens mostren una realitat historiogràfica, potser una mica fabulada però que té un fons d'historicitat molt remarcable.

Gerbert d'Orlhac participà de manera activa en aquesta nova realitat, la va impulsar amb els coneixements adquirits durant la seva estada a Catalunya, ara fa un miler d'anys.